

Nogle Oplysninger om Drabet paa Obertoldinspecteur Albert Schumacher.

Meddelt af Cand. jur. E. A. Thomle.

I (dansk) Historisk Tidsskrifts 4de Rækkes 4de og 5te Bind har Dr. Engelstoft meddelt en udførlig Oversigt over den gamle danske Adelslægt Brockenhuus, af hvilken Johan Brockenhuus til Sebberkloster, der under 5 Mai 1658 blev Oberst i Rytteriet i Norge og forlehnet med Tønsbergs Lehn, skal være død under et Ophold i Kjøbenhavn i Aaret 1673¹⁾. Ved at omtale denne Begivenhed gjør Forfatteren opmærksom paa, at Oberst Brockenhuus ifølge en i det danske Geheime-Archiv beroende Stamtavle over Familien Brockenhuus skal være »skudt for Mord«, ligesom det ogsaa paa en i Justitarius J. C. Bergs Samlinger i det norske Rigsarchiv bevaret Stamtavle heder, at han »blev arqvebuseret for et Drab«, hvilket Forfatteren dog mener, maa bero paa en Feiltagelse. Han gjør i denne Forbindelse opmærksom paa, at Obertoldinspecteur paa Strømsø Albert Schumacher ifølge Ove Juels Dagbog den 9 Juli 1673 blev »ihielstukken af Johan Fredrik Brockenhuus«, og han anser det derfor sandsynlig, at det er denne sidstnævnte Brockenhuus, hine Notitser retteligen angaa, idet Fader og Søn ere blevne forvekslede med hinanden. — Om Drabet paa Schumacher, hvis nærmere Omstændigheder hidtil have været aldeles ukjendte, faar man Oplysning i det Thingsvidne²⁾, den Afdødes Broder Foged over Nedre Romerike Jochum Schumacher den 12 Juli s. A. lod optage paa Bragernæs og hvoraf den følgende Fremstilling er et Uddrag. I Intimationen heder det her ordret: »Mr. Jochum

¹⁾ Ifølge Rigsarchivars C. Langes (haandskrevne) Embedscalender i det norske Rigsarchiv skal Oberst Johan Brockenhuus rigtignok være død paa Skjersnæs adelige Sædegaard i Stokke Præstegjeld, der dengang tilhørte den rige Anders Madssøns Arvinger i Tønsberg, men beboedes af Oberst Brockenhuus efter at Sems Kongsgaard var skjænket til Griffenfeld, men dette maa dog uden Tvivl være feilagtig, eftersom han ogsaa i Regnskaber i Rigsarchivet udtrykkelig siges at være død under et Ophold i Danmark. Ifølge Jægermester A. Lowzows Stamtavle over Slægten Brockenhuus indtraf hans Død den 9 Februar 1673.

²⁾ Bragernæs Thingbog for Aaret 1673 (Retsprotok. Nr. 1067), fol. 82—89.

Schumacher¹⁾) Ko. Ma. Foget paa Nedre Romeriged haffde med Aftens Varsel ladet Jndsteffne En deel godt folch adt vidne deris Sandhed, saavidt de seet och hørt om hans sl. Broders Hr. Ober Toldjnspecteur Sr. Albert Schumachers dødelige Afgang ved

¹⁾ Jochum Schumacher blev i 1672 Foged over Nedre Romerike efter den s. A. afdøde Jens Poulssøn, der blev begravet i Christiania 4 Juni 1672.

I 1679 førte Almuen Klage over ham, i hvilken Anledning der nedsat-tes en kgl. Commission, der uden Tvivl har fundet Almuens Misfornøielse med ham vel begrundet og derfor maaske fradømt ham Embedet, thi han forekommer efter denne Tid ikke længer som Foged der. Schumacher bo-satte sig noget senere i Christiania som Handelsmand og erholdt under 10 November 1683 Fritagelse for alle borgerlige og Byens Bestillinger, Vagt-hold og Mønstring paa Grund af den ham tidligere »anbetroede og fore-staaede Fogeds-Bestilling«. Den 16 Febr. 1704 søgte han om blive ældste Raadmand i Christiania, da han paa nogle Aars Tid havde været Foged og i daværende Krigstid tjent som Capitaine over et Comp. Landdragoner samt sad med mange smaa moderløse og umyndige Børn. Raadmand blev han dog neppe, i alle Fald har man ikke kunnet finde nogen Raadmand i Christiania af dette Navn. Sandsynligvis er han den Jochum Schumacher, der i 1711 levede i Christiania som en gammel Mand. Han var gift med Lene Marie Grüner, Datter af Myntmester Fredrik Grüner og Margrethe Fredriksdatter (Boyessøn). Hun blev døbt i Christiania 13 Juli 1655, og var Sønnedatter af Myntmester Peter Grüner, der blev begravet i Christiania 16 Oct. 1650 og hvis Embede Sønnen Fredrik Grüner 14 Jan. 1651 er-holdt med samme Løn, som »hans afgangne Fader for hannem havt haver«. Myntmester Peter Grüner var gift 2 Gange: 2den Gang ægtede han i Christiania 5 Marts 1648 Kirsten Hammer, der efter Mandens Død paany 8 Jan. 1654 i Christiania blev gift med den forannævnte Foged paa Nedre Romerike, Jens Poulssøn, hvis Embede Jochum Schumacher senere erholdt. Kirsten Hammer sl. Jens Poulssøns blev begravet i Christiania »i Kirken med alle Klokker og den største forud« 13 Mai 1683 og havde med sin 2den Mand i alle Fald 2 Børn, der brugte Familienavnet »Plade«. I sit Ægteskab med Lene Marie Grüner havde Jochum Schumacher følgende Børn: 1) Fredrik S., der 26 Febr. 1707 blev Proviant-, Ammunitions- og Materialforvalter ved Bergenhuus Fæstning. Han døde 1716 i Bergen og efterlod sig Enke og 5 Børn. Han ægtede 1704 paa Strømsø Birgitte Ørtlein, der endnu levede 24 Decbr. 1719 og var en Datter af Jens Hansen Ørtlein paa Strømsø. 2) Herman S., der var Kjøbmand paa Strømsø hvor han blev begravet 65 A. gl. 9 Jan. 1748. Det er uden Tvivl denne Herman Schumacher, som 1728 kaldes »Auctionsforvalter i Lier«. Han blev 1714 paa Moss gift med sit Næstsødskendebarn Gjerthrud Marie (Peders-datter, som han 30 Marts samme Aar fik Bevilling til at ægte. Hun var Datter af Borger til Frederiksstad og Kjøbmand i Moss Peder Wil-lumsen og Birgitte Albrigtsdatter »Altewelt«. Gjerthrud Marie »Moss«, sl. Herman Schumachers, døde i Huset hos Svigersønnen Sognepræsten til Vestby Jonas Wessel og blev begravet i Vestby Præstegjeld 11 Mai 1762 71 A. gl. Foruden de to Børn, der nævnes hos B. Moe, Tidsskrift for

Vløcheligg hendelse aff En Sl. Welb. r. Oberste Brochenhuses Sønner Mr. Johan Fridrich Brochenhus, som stuchet velbemte Oberinspec-teuren Ihiel, vdenfor hans hus paa Strømsøen forleden 9 hujus

den norske Personalhist., 1 R., S. 232 Noten, havde han uidentivl ogsaa følgende Børn nemlig: Johanne Cathrine S., begr. paa Strømsø 19 Juni 1728, Student Jan Schumacher, begr. paa Strømsø 3 Febr. 1733 og muligens ogsaa Fredrikke Birgitte Schumacher, der 9 Sept. 1745 paa Strømsø ægtede Fyr-værker ved Artilleriet Henrik Christian Wølner. — 3) Simon S., Lieutenant i Søetaten. 4) Anna Margrethe S., der i Christiania 12 Mai 1703 ægtede Otto Henrik Blichfeldt. 5) Lisbeth Sophie S., der var gift med Peter Green paa Strømsø og 6) Lene Marie Schumacher, der var gift med Johannes Griis i Kjøbenhavn. Hun var muligens den Lene Marie Schumacher, der 26 Novbr. 1727 paa Strømsø ægtede Isach von Erpecom, der i saa Fald maa have været hendes 2den Mand. Sandsynligvis var ogsaa den Christian Jochumsen Schumacher, der var født i Christiania og døde i Batavia før 1715 en Søn af Foged Jochum Schumacher, ligesom ogsaa den Kornmester Povel Jochumsen (eller Joachimsen) Schumacher, der døde i Christiania 1711 efter et Saar han havde tilføiet sig selv i Klammeri med Poul Røder. Forøvrigt levede der i Christiania og Drammen forskjellige andre Personer af Navnet Schumacher, der uden Tvivl hørte til samme Slægt, uden at man dog før Tiden ser sig istand til at angive hvorledes. Saaledes levede der en Jochum Schumacher paa Bragernæs, der døde 13 Marts 1728; han førte i 1717 en tremastet Galiot, der tilhørte Tordenskjold. Denne Jochum Schumacher var muligens den Jochum Clausen Schumacher, der i 1721 var gift med Maren Malene Pedersdatter, en Datter af Gaardbruger Peder Jensen Fossane i Jarlsberg og Anna Mathiasdatter. En anden Jochum Schumacher var formentlig Fader til følgende 4 Sødskende: 1) Claus Jochumsen S., gift 1 August 1658 i Christiania med Maren Jansdatter Tack, der døde uden Børn i Christiania 17 Sept. 1701. 2) Martha S., gift 1) i Christiania 6 Juli 1662 med Boye Janssøn Roorkark, begr. i Christiania 22 Oct. 1671 og 2) i Christiania 18 Decbr. 1672 med Lector theol. i Christiania Mag. Peder Jacobssøn Holm. 3) Johanne S., gift 6 Novbr. 1659 i Christiania med Nils Sørenssøn og 4) Maren S., død paa Barselseng i Christiania 6 Juli 1666, gift i Christiania 18 Sept. 1664 med Kjøbmand Michel Sørenssøn. Naar nemlig disse Børn siges at være Børn af Foged Jochum Schumacher (J. L. Vogt, Slægten Vogt i gamle Dage, S. 9.), da er dette urigtigt. — En Johan Schumacher boede i 1674 som Capt. paa Griffenfeld i Tønsberg; muligens det var hans Enke, der senere blev gift med Klokke-ren i Holmestrand, der nemlig var gift med Captlieut. Jan Schumachers Enke. En Albert Schumacher var 1701 i Tjeneste hos Fogden paa Hede-marken Fredrik Knudsen Hammer og en Caspar Schumacher fik 8 Mai 1671 Bestalling som Stadsmusikus i Skien. — Saavel Foged Jochum Schumacher paa Romerike som Capt. Johan Schumacher og den Herman Schumacher, der kaldes Auctionsforvalter i Lier, brugte alle det Peder Griffenfeld i 1671 skjænkede adelige Vaaben med Griffen og Skraabjelkerne, hvilket de saaledes aldeles uberettiget har tilegnet sig. Sandsynligvis var ogsaa Capt. Johan Schumacher en Broder af Obertoldinspecteur Albert Schumacher.

Och som draberen straxen schal haffue taged flugten effter schaden var giort, Saa haffr hand nu ey hafft Warsel prouff at paahøre, huorforre dj nu kun uden Eds affleg saavidt er forhort och Examinerit, indtil om draberen kand antreffis, hand da kand vorde steffint prouffenes tilstand at Anhøre, som dj ved æd, naar paa Eschis, kand tilstaa og bekræfte. — Ifølge Thingsvidnet erholdt Overtoldbetjent Wreede om Aftenen den 8de Juli omtrent Kl. 6 om Eftermiddagen eller noget derover, medens han var paa Toldboden, Bud fra Overtoldinspecteur Schumacher med Anmodning om strax at komme hjem til ham, hvilket han ogsaa gjorde. Schumacher forklarede ham da, at han ventede Mr. Brockenhuus og ønskede, at han skulde overvære hans Samtale med denne, for at han senere kunde give Vidnesbyrd om hvad, der var passeret mellem dem. Paa Spørgsmaal om han ikke vilde have et Vidne til, svarede Schumacher, at det ei gjordes fornødent, da hans Tjener Peter Arentsen skulde blive tilstede. Wreede bad Schumacher betænke sig vel, da di Monsr Brochenhuser vare Vnge Cavallier og schøtted lidet eller intet om, enten di var her i Landet eller paa andre steder, och at dj gjorde en profection aff deris degen, hvortil Schumacher dog blot svarede, at han skulde være dem god nok. Han skjænkede derefter et Glas Vin, drak Overtoldbetjenten til, gav denne Glasset og i samme Øieblik traadte Casper Christopher Brockenhuus ind. Denne sagde at han kom paa sin Broders Vegne, for at fordre Satisfaction :efftersom di udi Christiania haffde hafft nogen Correll« og bad Schumacher bestemme et Sted, hvor de kunde slaaes. Denne vægrede sig imidlertid herfor :helst efftersom hand var hans Maytt saa høigt med Reg^b (o: Regnskaber) forbunden, nemblig paa en Tønde Guld eller toe, dertil med var forbøden och kongl. forordninger deromb udgangen, dersom nogen Cauallier sloges til Hest, da om hand døde deroffuer motte hand icke komē udj Christen Jord«. Brockenhuus mente imidlertid at Hs. Mayt ikke heller vilde have at en Cavallier skulde »despecteris« og at hvis Oberinspecteuren havde Myndighed til »at affrontere En Cavallier, da motte hand och haffue magt at giffue En Cavallier Satisfaction«, hvortil Schumacher svarede, at han henholdt sig til det Brev, han havde skrevet hans Broder til, hvilket han

samtidig spurgte Brockenhuus om han havde læst. Da denne herpaa svarede bekræftende og derefter tog det omhandlede Brev frem og læste det op, idet han derunder flere Gange raabte »Sternblitz, er det at schriffue en Cavallier til«, sagde Schumacher, at hans Broder havde skrevet ham haardere til. Da han imidlertid fremdeles vægrede sig for at slaaes, sagde Brockenhuus, at hans Broder i saa Fald maatte passe paa, hvor han kunde faa Revanche, hvortil Schumacher blot svarede »Bon«. Derpaa begyndte de at tale Fransk, indtil de toge Afsked med hinanden, hvorefter Brockenhuus steg til Hest og red sin Vei. Da Overtoldbetjent Wreede nu bemærkede, at Schumacher jo havde ladet ham kalde, for at han skulde være Vidne til hvad de talte med hinanden, men at han dog ikke skulde kunne give nogen videre Forklaring herom, da han ei forstod Fransk, svarede Schumacher leende, at de vare blevne enige om, at naar han imorgen gik op ad Gaden, skulde Brockenhuus komme imod ham og først gribe til sin Kaarde, hvorefter ogsaa Schumacher skulde trække, for at det ikke skulde hede, at de havde slaaes, men at det ikkun var en Rencontre, og at han blot skulde gaa defensionsvis tilværks. Senere ud paa Aftenen, Kl. 9¹/₂, sendte Obertoldinspecteuren Bud efter Assistentsraad de Placa¹), hvem han bad om den næste Morgen at følge

---

¹) Assistentsraad Edvard Frants de Placa eller de Place var født i Antwerpen 1640, blev 17 Marts 1674 Generalveimester i Norge og døde paa Strømsø 1687 (begr. i Strømsø Kirke 4 Febr. s. A.) Han var en Søn af Don Julian de Placa, en spansk Adelsmand, der var Commandant paa Fortet Mardyck i de spanske Nederlande (Belgien) og Isabella de Brier eller Bryer af en fornem Familie i Antwerpen. Med hende havde Don Julian de Placa foruden Sønnen kun en Datter Magdalene Petronelle de Placa, der var født 21 Februar 1642 i Dünkirken, hvor hendes Moder efter hendes 1ste Mand's Død 2den Gang i Aaret 1644 ægtede den danske Resident sammesteds Willum eller Wilhelm Mechlenburg. Med Forældrene kom de to Sødkende derefter til Norge, hvor Willum Mechlenburg først en Tid var bosat i Christiania, men senere paa Bragernæs, og hvor Datteren blev gift med Capt. og senere Major Philip van Eynden, der døde i hollandsk Tjeneste, men en Tid skal have været Commandant i Christianssand, hvor hans Hustru døde 17 Decbr. 1670, efterladende sig af 8te 6 levende Børn, af hvilke i det Mindste 2 Døttre Isabella og Juliane von Eynden ogsaa overlevede Faderen. Assistentsraad de Placa var gift med Kirstine Clausdatter, der blev begravet paa Bragernæs 30 Marts 1694 Kl. 1, en Datter af Handelsmand paa Bragernæs Claus Trondsen og Randi Engebretsdatter. De havde følgende 5 Børn: 1) Claus

med ham op ad Gaden, idet han meddelte ham den Aftale, han havde truffet med Brockenhuus, og tillagde: »Jeg ville gjerne det schulle gaa hemelig aff och ingen stor Larm gj.« Dette lovede ogsaa de Placa, efter at han først forgjæves havde forestillet ham, at han som en kgl. Oppebørselsbetjent havde en god Undskyldning og burde betænke sig vel. Da de Placa den næste Morgen Kl. 5 indfandt sig hos Schumacher, havde begge Brødrene Brockenhuus allerede Kl. 3 forespurgt sig hos Carsten Madsson om han ikke var kommen over og et Par Gange i samme Anledning havt Bud hos Schumacher. Da nu denne omkring Kl. 6 forlod sit Hus og med de Placa gik op ad Gaden, kom begge Brockenhuuserne tilligemed en Corporal, 2 Tjenere og en Person ved Navn Nils Jensen, der havde været deres Faders Haandskriver, gaende imod dem. Med det samme de Placa vilde gaa hen til Brockenhuus, for at sige, at Schumacher ikke efter Aftalen kunde trække Kjolen af, raabte den yngste af Brødrene, Johan Fredrik Brockenhuus, idet han strax kastede Kjolen, drog sin Kaarde og foer ind paa Schumacher, »ingen Discours, Kjolen af«, hvorpaa ogsaa Schumacher trak sit Værge. Schumacher blev derpaa af Brockenhuus dreven hen til en Plankestabel ved Hjørnet af Anders paa Kjelderens Hus, hvor han snublede og faldt overende. Brockenhuus greb ham imidlertid i Haaret og slog ham flere Gange med knyttet Haand i Ansigtet og under Næsen, men faldt herunder selv over-

---

Edvard de P., født paa Bragernæs c. 1679; han er uden Tvivl den senere Oberst Claude de Place, der døde paa Gaarden Fjeldstad i Hole Præstegjeld paa Ringerike 18 August 1737 (begr. i Hole 4 Sept. s. A.) i sit 58 Aar. Han var gift med Beate Hedevig Kaas, der 13 Sept. 1737 erholdt kgl. Bevilling til at forblive siddende i uskiftet Do efter Manden med deres eneste Barn, en Datter, der var paa det 7de Aar, (cfr. Personalh. Tidsskrift, V. S. 286.) 2) Isabella de P., døbt paa Bragernæs 30 Novbr. 1680, begr. i Strømsø Kirke 1681 om Aftenen (ifølge Bevilling af 21 Juli s. A.) 3) Wilhelm Julian de P., døbt paa Bragernæs 12 Marts 1682. 4) Ulrik Fredrik de P., døbt paa Bragernæs 25 Juni 1683 og 5) Edvardus Fransiscus de P., døbt paa Bragernæs 18 Aug. 1684. Han var 1707 i Kjøbenhavn, hvorfra 19 Novbr. s. A. udstedte Afkald for en Arv. Han var gift med Dorothea von Lengercken og over hans Efterslægt har Capt. Lengnick udgivet en Stam-tavle. En Sønneson af ham var maaske den Edvard Madsen de P., der i 15 Aar havde tjent som Kramboddreng hos Commerceraad Brinck i Christianssand, da han den 31 Marts 1740 tog Borgerskab der.

ende, idet der opstod et fuldt Slagsmaal mellem dem, hvorunder Schumacher raabte: »Jeg har hans Kaarde«, og en anden svarede: »du har faaet dend som en Hunsfot«. Caspar Christopher Brockenhuus og de Placa, der begge ligeledes havde trukket deres Kaarder, fik imidlertid de Kjæmpende skilt ad, idet Brockenhuus og Nils Jensen holdt Schumacher og de Placa Johan Fredrik Brockenhuus, hvorpaa de Placa forgjæves bad Schumacher retirere sig hjem, da han saa at: »di var for mange och det gich intet Ret til«. Den ældre Brockenhuus forlangte nu, at Schumacher skulde trække sin Kjole af, da Broderen havde kastet sin, hvorimod Schumacher protesterede, da det var mod Aftalen, men lod det dog omsider ske. Hertil vilde Johan Fredrik Brockenhuus ei give den fornødne Tid, men stødte 2 à 3 Gange med Kaarden efter Schumacher. idet han raabte »du har affronteret voris familie for Kujoner og Hunsfotter«, og da de Placa afparerede Stødene, foer han imod denne, hyttede med Haanden som om han vilde slaa ham i Ansigtet, spurgte om han vilde tage »det Hunsfotteri« paa sig, vilde han noget, skulde han træde frem, sprang og larmed som en Af-sindig, skjældte og stødte endog et Par Gange efter sin egen Broder, idet han spurgte ham om hvad han bestilte og forlangte, at baade han og de Placa skulde stikke deres Kaarder i Skeden, hvilket de ogsaa gjorde. Da Schumacher havde faaet Kjolen af sig, gik Caspar Brockenhuus hen til ham, rev Vesten op, følte ham ind paa det bare Bryst og sagde saa til sin Broder »nu kand du frit sla(a)es., hvorefter Johan Fredrik Brockenhuus igjen foer ind paa Schumacher, hvem han drev tilbage og som, da han vilde retirere om Pynten af Bryggen og ned paa Veien, blev siddende fast paa en Stok ved Broenden ligeoverfor sit eget Hus. Brockenhuus slog ham da med den flade Klinge over Hovedet og Ryggen og forfulgte ham atter saa ivrigt, at han selv snublede og faldt, hvorunder Schumacher gjorde et Udfald og gav ham et lidet Stød i Maven eller nogle Tommer under Brystet. Idet denne derpaa hurtig vilde trække sig tilbage, faldt han imidlertid baglængs over en Stok eller Tømmerende, der laa i Veien, og medens han laa paa Jorden, sprang Brockenhuus, før det kunde forhindres, hurtig til og stak ham gjennem det venstre Bryst saaledes, at Kaardespidsen kom ud

gjennem Ryggen. De Placa, der imidlertid var bleven hindret af Brockenhuuses Tjenere, sprang strax til og tog Brockenhuus om Armene, medens Schumacher hurtig reiste sig op fra Jorden, gik nogle Skridt hen til sin Modpart og sagde: »du stach mig som en Schielm«, hvorefter han lenede sig op til Portstolpen ved sit eget Hus, men segnede strax om og faldt til Jorden. Ogsaa Caspar Brockenhuus bebreidede Broderen. at han ikke gik ærlig til Værks. Medens Overtoldbetjent Wreede, der var kommet tilstede under Slagsmaalet, tog Schumachers Hat og Paryk, fik de Placa fat i en Badsker ved Navn David, der ligeledes var blandt de Tilstedeværende, men denne erklærede strax at Schumacher allerede var død. Imidlertid aandede han endnu og afgik først ved Døden efter at han var bleven baaret ind i sit eget Hus. Kaarden befandtes at være gaaet tværs gennem det venstre Hjerte. Brødrene Brockenhuus satte sig strax, efter at Oberinspecteuren var fældet, tilhest og red sin Vei. — Thingsvidnet ender med følgende Tilførsel: »Byfogden tilspurgde ellers for^{ne} Inspecteurens Tjenere, saa och Matias Wrede och di andre, om nogen aff dennem kunde sige, at Hr. Obertoldinspecteur Sr. Albert Schumacher haffde ladet sig Mercke med, eller begiere, och icke skulle verit paafuld, at hand ville hafft eller giort bud her offr til Øffrigheden eller stedetz betientere, om Assistens eller hielp udj saadan sit forretagende Werch, enten for schaden scheede, eller om nogen hans tjenere eller folch siden haffde søgt og begierit noget derom förind draberen er Undvigd och bortkōmen, effterdj mand paa denne Side icke haffde hørt eller viste det Ringeste deraff, förind temelig tiid effter Uløchen var scheid, da her først bleff ømated, at Obertoldinspecteuren var stuchen paa Strømsoen, dog endda uvitterligt aff hvem, ey heller haffde visse effter Retning enten Schumacher endda var leffvendis eller død — dertil dj svared samptlig Nej, at hand ey derom i Ringeste maade haffde ladet sig Merche, och sagde Tjenerne at hand ville icke heller, at det schulle Robes ud eller nogen fremit schulle vide deraff, förind det var offrstaaed, Uden allene Mr. de Place, som hand haffde begiert aff om Afftenen at ville om Morgenen verre offrverendis, efftersom hand meente det schulle kun bliffue en liden re Contre och dermed stilt

igien«. Foged Jochum Schumacher begjærede Thingsvidnet beskrevet for Postens Afgang samme Dag.

Som det af det Foregaaende erfares, var Drabsmanden, som af Dr. Engelstoft formodet, en Søn af Oberst Johan Brockenhuus. Derimod er der intet i Thingsvidnet, der med Bestemthed tyder paa, at han har været i nogen militaire Stilling. Dette tør dog ligefuldt have været Tilfældet, thi heller ikke Broderen Caspar Christopher Brockenhuus¹⁾, der ifølge en Skrivelse af 28 Marts

¹⁾ Han stod først i det akershusiske Infanterireg., blev 1680 Oberstlieut. i oplandske nat. Infreg. og 14 Oct. 1682 Oberst og Chef for oplandske nat. Infreg.; blev 11 Marts 1702 Brigadier til Fods, men dimitteredes af Krigstjenesten 13 Mai 1711 som Generalmajor med 800 Rdl. i aarlig Pension og døde 10 April 1713 paa Hovindsholm i Næs Præstegjeld paa Hedemarken (begr. i Næs Hovedkirke). Fra 1682 boede han paa denne adelige Sædegaard, som han fik med sin Hustru, idet hendes Fader, Generalmajor Hans von Løwenhielm, der ved Skjøde af 24 Mai 1682 af Jørgen Bjelke havde købt en Del Gods paa Hedemarken, hvoriblandt Helgøen, Hovindsholm og Skridshoel, forærede Svigersønnen samme. I 1686 afbrændte Gaarden, hvilket sees af et Thingsvidne paa Stange Thing 20 Mai 1691, hvor det heder: »Derom tilstaar Thingalmuen, at Gud beder desver, det er i Sandhed, at Hovindsholm ulykkelige opbrændte ungefer 6 Aar siden en Kyndelmissedag (v: 2 Februar) under Prædikenen og var Hr. Oberst Brockenhuus her i Stange kirke den Dag og kom der Bud til ham i Kirken, at Ilden var løs, dermed gik han og Folkene af Kirken, og saa mange, som kunde faa Heste, rendte over Isen i Mening at redde, men de kom for sent, thi det store Hus var alt falden og red Obersten sin Hest saaledes, at den blev liggende paa Veien med Sadel og Tø og er der en stor halv Miil fra Stange til Hovindsholm«. Han blev gift i Aaret 1678 (ikke 1675) paa Akershus Slot med Catharina Hedevig von Løwenhielm, der efter Mandens Død vedblev at bo paa Hovindsholm, indtil hun selv afgik ved Døden den 6 Mai 1719. Med hende havde Generalmajor Brockenhuus følgende Børn: 1) Hans v. Løwenhielm, der beholdt Morfaderens Familienavn, døde som Generalmajor i Danmark og er Stamfader for den adelige Slægt Brockenhuus Løwenhielm. 2) Johan Fredrik B., der ligeledes døde i Danmark som Generallieut. 3) Anne Margrethe B., der 2 Juli 1704 blev gift med kommanderende General i Norge Barthold Henrik von Lützow til Tom. 4) Bartha Magdalena B., født paa Hovindsholm 21 Febr. 1684, † i Christiania 3 Marts 1769; * 29 Mai 1711 med Oberst Jørgen Otto Brockenhuus. 5) Sophie B., * 1) c. 1708 med Oberst Adam Casper v. Lepeln og 2) med Oberst Frants Henrik v. Schlanbusch. — Desuden havde han en i 1707 legitimeret uægte Søn Johan Caspar Brockenhuus, der eiede Gaarden Refling i Ringsaker paa Hedemarken, hvor han døde 1725 som Oberstlieut. Med sin Hustru Gjerthrud Karine Reichwein, der døde paa Refling 1727, havde han 3 Børn, nemlig: 1) Catharina Hermene B., f. c. 1715. 2) Catharina Hedevig B., f. c. 1717 og 3) Caspar Christopher B., f. c. 1719. — Foruden

1673 fra Statholder U. F. Gyldenløve til Overkrigskommissair Lange da nylig var bleven tillagt Lieutenantsplads ved Cavalleriet i Norge og en liden Pension af 100 Rdl. aarlig, gives i Thingsvidnet noget militairt Prædikat. Det samme har formodentlig ogsaa været Tilfældet med hans Broder. — Hvis man tør antage, at det var den her omhandlede Johan Fredrik Brockenhuus, der blev skudt for Mord, noget der vel ikke kan være synderlig tvivlsomt, synes Straffen i Forhold til de paa denne Tid raadende Anskuelser om Æressager vistnok temmelig streng. Den kan imidlertid let forklares, naar man bemærker, at den Dræbte stod i et, som det maa ansees sikkert, temmeligt nært Slægtskabsforhold til den mægtige Storkantsler Griffenfeld, der paa denne Tid stod paa Høiden af sin Magt og som selvfølgelig ikke med Ligegyldighed kunde se paa den Slags Voldshandling, navnlig naar de gik ud over hans egen Familie. Albert Schumacher skal nemlig have været Sødskendebarn af Griffenfeld og en Søn af Albrecht Schumacher, Raadmand og Handelsmand i Roeskilde, der skal have været en Broder af Griffenfelds Fader¹⁾. Naar det heder at han i 1667 ved

---

de to ovenfor i Texten omtalte Sønner havde Oberst Johan Brockenhuus flere Døttre nemlig: 1) Margrethe B., begr. paa Thoten 10 Sept. 1745 103 A. gl., * med Capt. Eilert von Hadeln, begr. paa Thoten 28 Marts 1714, Søn af Oberstlieut. Knud von Hadeln og Anna Zeitlos von Schencken fra Hessen (begr. p. Thoten 66 A. gl. 23 Oct. 1696). 2) Elisabeth Rosenkrands B., begr. i Lands Præstegjeld 15 Novbr. 1726 72 A. gl.; * paa Hovindsholm 1682 (ifølge kgl. Bevilling af 24 Juli s. A.) med Capt. Johan Reinert von Hadeln, en Broder af Søsterens Mand; begr. i Land 6 April 1725 74 A. gl. 3) Dorothea B., der i 1727 var ugift og 4) Øllegaard B., * med Lieut. Linroth. Disse Oplysninger om Johan Brockenhuus's Børn ere hentede fra Skiftet efter Capt. J. R. von Hadelns Enke Elisabeth Brockenhuus, der døde uden Børn, og vise, at begge Oberstens 2de andre Sønner, nemlig Peder B. til Sebbekloster og Oberst Jørgen Brockenhuus, samt deres Børn i 1727 vare døde uden Afkom, eftersom de ei nævnes blandt afdøde Fru v. Hadelns Arvinger. Naar Datteren Margrethe B. angives gift med H. Chr. Meding, da synes dette ligeledes at maatte være feilagtig, saafremt det ikke kan antages, at hun har været gift to Gange, 1ste Gang med Meding og 2^{den} Gang med von Hadeln. — Oberst Johan Brockenhuus's Moder Magretha von der Lühe døde i 1667, da Sønnen i denne Anledning den 5 Juni s. A. søgte om Tilladelse til at reise til Danmark, hvilket han ogsaa erholdt 28 Juni næsteften. Han anfører i sin Ansøgning, at Moderen var død »for nogle Uger siden.«

¹⁾ Cfr. C. Giessing, Ny Saml. af Jubellærere, III. S. 344 Stamt. — Opgaven dra-

Griffenfelds Recommendation i sit 23 Aar blev Obertoldinspecteur paa Strømsø, da er dette uden Tvivl rigtigt nok, men han forekommer dog allerede den 16 Decbr. 1665 som Generaltoldforvalter Daniel Knophs Tjener sammesteds og maa altsaa allerede før 1667 være kommen til Norge. Schumacher blev begravet i Strømsø Kirke 27 Juli 1673 i sit 29de Aar. Indskriften paa hans Kiste findes trykt i Hesselbergs Efterretninger ang. Strømsø By Side 41 og 160. Han var gift med Anne Margrethe . . . . ., der endnu levede 1684, men om han med hende havde Børn vides ei.

Nogle frederiksstadskø Dagbogoptegnelser fra det 18de Aarhundrede.

Meddelt af Cand. jur. E. A. Thomle.

Nedenstaaende Optegnelser findes i en liden Bog i Octav, der tilhører forhenværende Apotheker Sinding i Frederiksstad, der velvillig har overladt Meddeleren samme. Da Frederiksstads Ministerialbøger mangle for en større Del af det Tidsrum, Optegnelserne omfatte, ere de ikke uden Interesse. Som det vil sees har man bibeholdt Optegnelsernes egen Orthografi uforandret. Bogen har oprindelig tilhørt Niels Tyrholm og senere dennes Enke, der har nedskrevet de fleste af Optegnelserne, hvilke, som det vil sees, ere uden chronologisk Orden.

1777 naten til d. 25 Martj Torned og lynet her, som er usedvanlig paa dene tid af aaret.

1777 d. 24 Novembr var en den store Ilde Brand i Scheens Bye. —

1755 d. 1 November var der det store Jorfald i Lisabon,

---

ges dog i Tvivl; se O. Vaupell. Rigs-kantsler Grøff Griffenfeld, II. S. 216. — Hans Hustru nævnes intet Sted; men hvis det er rigtigt, at Foged Jochum Schumachers Søn Herman S., som S. 107 Noten efter vedkommende Kongebrev anført, i 1714 ægtede sit »Næstsøds-kendebarn« Gjertrud Maria Pedersdatter, hvis Forældre vare Peder Willumsen og Birgitte Albrigtsdatter Altewelt sandsynligvis en Datter af Rector i Roeskilde, senere Provst og Sognepræst til Ringsted Mag. Albert Jørgensen Altewelt, skulde man næsten antage, at Raadmand Albert Schumacher i Roeskilde ogsaa har været gift med en Jomfru Altewelt, der i saa Fald maa have været en Søster af den foran nævnte Rector i Roeskilde.